

Nr 257.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning med vissa bestämmelser rörande överståthållarämbetets avdelning för skatteärenden; given Stockholms slott den 30 april 1936.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning med vissa bestämmelser rörande överståthållarämbetets avdelning för skatteärenden.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Förslag

till

förordning med vissa bestämmelser rörande överståthållarämbetets avdelning för skatteärenden.

Härigenom förordnas som följer:

Vad i särskilda författningar finnes stadgat om överståthållarämbetets avdelning för uppbördsärenden, om kamreraren vid samma avdelning och om mantalskommissarien i Stockholm skall i stället äga tillämpning å respektive överståthållarämbetets avdelning för skatteärenden samt skattedirektören och mantalsintendenten vid överståthållarämbetet.

Överståthållarämbetet äger förordna taxeringsintendenten samt, där så anses oundgängligen nödvändigt och Kungl. Maj:t det medgivit, taxeringsinspektör vid överståthållarämbetet att beträffande vissa taxeringsärenden eller vissa grupper av sådana ärenden fullgöra de åligganden, som enligt taxeringsförordningen eller förordningen den 14 juni 1933 (nr 357) om åsättande i vissa fall av särskilt uppskattningsvärde å fastighet, jämförda med vad ovan sägs, åvila skattedirektören.

Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 1936.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 30 april 1936.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, LEVINSON, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anför efter gemensam beredning med chefen för socialdepartementet:

Den 17 januari 1936 anmälde jag för Kungl. Maj:t ett av överståthållarämbetet avgivet förslag till omorganisation av ämbetets avdelning för uppboordsärenden. Förslaget gick ut på, bland annat, att avdelningen med den ändrade benämningen överståthållarämbetets avdelning för skatteärenden — under chefskap av en skattedirektör — skulle uppdelas på två avdelningar, taxeringsavdelningen under en taxeringsintendent och uppboordsavdelningen under en uppboordsintendent, samt att till avdelningen för skatteärenden härjämte skulle förläggas en tredje avdelning, nämligen en mantalsavdelning under en mantalsintendent; sistnämnda avdelning skulle övertaga dels de uppgifter rörande den löpande civila folkbokföringen, som nu ankomma å det under stadens mantalsnämnd lydande mantalskontoret med en mantalskommissarie som chef, och dels den befattning med mantalsskrivningen, som nu fullgöres av de lokala taxeringskontorens chefer, taxeringskommissarierna. De lokala taxeringskontorens antal skulle enligt samma förslag minskas från 20 till 5, ettvarrt med en taxeringsinspektör som chef; därjämte skulle emellertid inrättas ett särskilt aktiebolagskontor för samtliga deklarationer från aktiebolag, med en taxeringsinspektör som chef, samt ett särskilt kontor för bokföringsgranskning, likaledes under en taxeringsinspektör.

Vid anmälan av nämnda förslag omnämnde jag jämväl, att Stockholms stadsfullmäktige uppställt som en förutsättning för omorganisationens genomförande, att stadens kassa tillfördes belopp motsvarande de ersättningar av statsmedel och de sportler, som nu uppbäras av befattningshavarna men som enligt förslaget skulle ersättas med förhöjda fasta löner av staden, och jag erinrade vidare, att stadsfullmäktige i följd härav endast i princip godkänt förslaget och låtit anstå med definitivt beslut i ärendet till dess överenskommelse i berörda hänseende kunde träffas med staten.

Den proposition (nr 39) angående ändrade grunder för lämnande av ersättning av statsmedel för taxeringsarbete i Stockholms stad m. m., vilken beslöts nämnda den 17 januari 1936, gick ut på att möjliggöra sådana an-

ordningar att den från stadens sida uppställda förutsättningen för omorganisationen kunde uppfyllas. Sedan propositionen bifallits av riksdagen (bevillningsutskottets betänkande nr 3, riksdagens skrivelse nr 22) samt vederbörliga bestämmelser i anledning härav utfärdats av Kungl. Maj:t, ha också Stockholms stadsfullmäktige den 16 mars 1936 bekräftat sitt godkännande av förslaget. Kungl. Maj:t har härefter den 17 april 1936 — med godkännande av omorganisationsförslaget i nyss anmärkta delar — fastställt ordinarie lönestat för överståthållarämbetets avdelning för skatteärenden samt utfärdat särskild instruktion för överståthållarämbetet i vad avser samma avdelning.¹ Lönestaten och instruktionen träda i kraft den 1 oktober 1936.

Redan genom en till finansdepartementet den 1 februari 1936 inkommen, till Kungl. Maj:t ställd skrivelse har överståthållarämbetet avlämnat förslag till vissa författningar i anledning av omorganisationen, vilka möjligen krävde riksdagens medverkan, nämligen *dels* förslag till uppbördsreglemente för Stockholm, avsett att ersätta det nu gällande reglementet för uppbördsverket i Stockholms stad, *dels* förslag till författning av innehåll, att sådant förordnande, som i 16 § 2 mom. taxeringsförordningen sägs, vid överståthållarämbetet må meddelas för taxeringsinspektör, ändock att denne icke äger länsbokhållares kompetens, *dels ock* förslag till författning av innehåll, att vad i lag eller författning är stadgat om överståthållarämbetet för uppbördsärenden, om kamreraren därstädes och om mantalskommisarien i Stockholm i stället skall gälla överståthållarämbetet för skatteärenden, skattedirektören vid överståthållarämbetet och mantalsintendenten vid överståthållarämbetet för skatteärenden.

Uppbördsreglemente för Stockholm i huvudsaklig överensstämmelse med berörda förslag har av Kungl. Maj:t utfärdats den 17 april 1936 (nr 130).

I 16 § 2 mom. taxeringsförordningen stadgas för närvarande, att där så anses oundgängligen nödvändigt må länsstyrelse ävensom överståthållarämbetet, efter Kungl. Maj:ts medgivande, förordna person med länsbokhållares kompetens att beträffande vissa taxeringsärenden eller vissa grupper av sådana ärenden fullgöra de åligganden, som enligt taxeringsförordningen åvila landskamreraren och kamreraren vid överståthållarämbetets avdelning för uppbördsärenden. Medgivande jämlikt detta stadgande har av Kungl. Maj:t varje år lämnats överståthållarämbetet — avseende assessorer vid uppbördsavdelningen — samt ett antal länsstyrelser.

I motiveringen till sitt förslag i denna del har överståthållarämbetet anfört:

De arbetsuppgifter, som åvila överståthållarämbetet för uppbördsärenden och enligt den nya organisationen skulle komma att åvila överståthållarämbetet för skatteärenden, äro avsevärt mera omfattande än vad förhållandet är inom rikets länsstyrelser. I sådant hänseende må endast erinras om att de skattskyldiga i Stockholm äro till antalet fem à sex gånger så många som i ett medelstort län samt att det i Stockholm årligen uttaxerade beloppet motsvarar uttaxeringen i tillhoppa omkring 12 av rikets län. Det är vid sådant förhållande uteslutet, att skattedirektören och taxeringsintendenten skulle kunna närmare följa de olika taxeringsnämndernas arbete. Sistberörda uppgift måste då i stället åläggas taxeringsinspektörerna, av vilka var och en

¹ Instruktionen se Sv. ffs. nr 129.

såvitt fråga är om de lokala distrikten ändock erhåller ett arbetsområde, som i fråga om antalet skattskyldiga motsvarar ett medelstort län. Härutöver bör möjlighet förefinnas att låta vederbörande taxeringsinspektör i provningsnämnden föredraga mål från sitt distrikt.

Vid länsstyrelserna har genom stadgandet i 16 § 2 mom. taxeringsförordningen möjlighet beretts att i viss omfattning delegera landskamrerarens befogenheter å annan befattningshavare, dock endast å sådan, som har länsbokhållares kompetens, d. v. s. som avlagt examen, medförande behörighet till domarbefattning.

De uppgifter, som i Stockholm åvila överståthållarämbetet för uppboråsärenden och som komma att övertagas av den nyorganiserade avdelningen för skatteärenden, äro emellertid betydligt mera specialiserade, än vad förhållandet är beträffande länsstyrelsernas landskontor. Vid överståthållarämbetet för uppboråsärenden liksom vid den blivande taxeringsavdelningen vid överståthållarämbetet för skatteärenden fordras i fråga om tjänstemännens teoretiska kompetens huvudsakligen blott ingående kännedom om skatteförfattningarna och därmed sammanhörande bestämmelser, varför krav å juridisk examen icke uppställts beträffande de nuvarande taxeringskommissarierna och ej heller är avsett att uppställas för de föreslagna nya befattningarna såsom taxeringsinspektörer.

I fråga om de blivande taxeringsinspektörernas kompetens för nu ifrågasvarande uppgifter lärers dock vara uppenbart, att densamma minst är jämförbar med länsbokhållares.

För att överståthållarämbetet skall kunna på avsett vis anförtro taxeringsinspektörerna uppgifter av nyssberört slag, torde, med hänsyn till avfattningen av § 16 mom. 2 taxeringsförordningen, särskild bestämmelse av ovan angivet innehåll vara erforderlig. Visserligen vore tänkbart, att Kungl. Maj:t i stället förklarade taxeringsinspektörerna innehava länsbokhållares kompetens, men detta skulle till synes innebära ett av statsmakterna näppeligen avsett kringgående av kompetensföreskrifterna i 16 § 2 mom. i taxeringsförordningen.

Tillfälle för taxeringsinspektörerna att närvara vid åtminstone en taxeringsnämnds sammanträden skulle visserligen kunna vinnas genom att förordna dem såsom kronoombud vid en dylik nämnd. Därmed skulle emellertid en grundprincip i den nya organisationen rubbas, nämligen att de mest kvalificerade tjänstemännen å taxeringsavdelningen icke skola vara fast knutna vid en enda nämnd utan övervaka och leda arbetet inom samtliga nämnder i vederbörande distrikt. Att återigen förordna taxeringsinspektörerna såsom kronoombud vid samtliga nämnder inom respektive distrikt synes överståthållarämbetet föga lämpligt, enär de därigenom endast skulle erhålla kronoombuds namn, medan andra befattningshavare faktiskt finge fullgöra kronoombudens uppgifter.

Såsom motivering för det tredje genom överståthållarämbetets berörda skrivelse framlagda författningsförslaget har ämbetet anfört bland annat:

I ett flertal författningar talades om »överståthållarämbetets avdelning för uppboråsärenden» eller »överståthållarämbetet för uppboråsärenden» samt om »kamreraren» vid sagda avdelning. Så vore exempelvis förhållandet i taxeringsförordningen 2 § 3 mom., 16 § 2 mom., 55 § 1 mom., 72 § 3 mom. och 102 § tredje stycket, i förordningen den 14 juni 1933 om åsättande i vissa fall av särskilt uppskattningsvärde å fastighet, 8 §, samt i lagen om kommunalstyrelse i Stockholm 57, 59, 60, 61 och 70 §§. Att ändra alla författningar, vari nämnda uttryck förekomme, syntes näppeligen vare sig behöv-

ligt eller lämpligt. I stället borde utfärdas en allmän föreskrift av nyss angivet innehåll.

Rörande mantalskommissariens åligganden funnes vissa föreskrifter i förordningen den 23 december 1925 angående inskrivning och redovisning av värnpliktiga m. m. Visserligen kunde här ifrågasättas att genom ändring av förordningen däri införa benämningen mantalsintendent i stället för mantalskommissarie, men det hade syntts överståthållarämbetet lämpligast att, därest en författning utfärdades rörande kamrerarens ändrade titel, i samma författning meddela motsvarande bestämmelser i anledning av ändringen i mantalskommissariens titel.

Statskontoret och *riksräkenskapsverket* ha i avgivna yttranden förklarat sig icke ha erinran att framställa mot nu förevarande båda författningsförslag.

*Departements-
chefen.*

För egen del har jag intet att erinra mot den i följd av den beslutade omorganisationen erforderliga föreskriften, att vad som finnes stadgat om avdelningen för uppboresärenden, kamreraren vid denna avdelning samt mantalskommissarien i stället skall äga tillämpning å respektive avdelningen för skatteärenden, skattedirektören och mantalsintendenten.

Överståthållarämbetets förslag går vidare ut på, att överståthållarämbetet efter Kungl. Maj:ts medgivande, där så anses oundgängligen nödvändigt, skall kunna beträffande vissa taxeringsärenden eller vissa grupper av sådana ärenden överlåta skattedirektörens åligganden och befogenheter enligt taxeringsförordningen å taxeringsinspektör, även om denne icke har den kompetens, som enligt taxeringsförordningen 16 § 2 mom. förutsättes för sådant förordnande, nämligen länsbokhållares kompetens. Det är att märka, att överståthållarämbetet dessutom föreslagit införande i den förenämnda instruktionen av ett stadgande därom, att taxeringsintendenten skulle ha att i den omfattning, överståthållarämbetet efter förslag av skattedirektören bestämde, i dennes ställe taga befattning med å Stockholms stads prövningsnämnd ankommande ärenden. Befogenheten för Kungl. Maj:t att meddela ett sådant generellt stadgande torde av överståthållarämbetet ha stötts på berörda bestämmelse i 16 § 2 mom. taxeringsförordningen; instruktionen föreslogs nämligen jämväl upptaga bestämmelse därom, att för att kunna föreslås till taxeringsintendent fordrades att ha avlagt examen, medförande behörighet till domarbefattning, under det att såsom kompetenskrav för taxeringsinspektörerna endast uppställdes studentexamen samt ådagalagd kunnighet i bokföring.

I den av Kungl. Maj:t nu utfärdade instruktionen har ej upptagits det föreslagna stadgandet om rätt att delegera skattedirektörens befogenheter å taxeringsintendenten, och vidare saknas bestämmelser om särskilda kompetenskrav för taxeringsintendenten och taxeringsinspektörerna. Vid utslutandet av förstnämnda stadgande läser avsikten ha varit att i stället upptaga en föreskrift av enahanda innebörd i samband med de bestämmelser rörande taxeringsinspektörerna, vilka enligt överståthållarämbetets förslag skulle föreläggas riksdagen och vilka även enligt min mening äro motiverade med hänsyn till de särskilda förhållandena vid överståthållarämbetet jämfört med länsstyrelserna.

I överensstämmelse med vad nu anförts har inom finansdepartementet utarbetats ett förslag till *förordning med vissa bestämmelser rörande överståthållarämbetets avdelning för skatteärenden*. Det har därvid ansetts böra uttryckligen utsägas i förordningen, att delegationsrätten avser även åligganden, som skulle komma att åvila skattedirektören enligt förordningen om åsättande i vissa fall av särskilt uppskattningsvärde å fastighet.

Föredraganden hemställer härefter — under framhållande av att proposition i ärendet jämlikt § 54 riksdagsordningen läser kunna avlåtas utan hinder av att den för avlåtande av propositioner till riksdagen i allmänhet stadgade tid gått till ända — att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att antaga nämnda författningsförslag.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdna hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition till riksdagen skall avlåtas av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Erland Ljungberg.